

Criteris generals d'avaluació

- Coneixement global de la matèria i capacitat de síntesi.
- Capacitat analítica i no merament descriptiva. Així, per exemple, en les preguntes de qüestions polítiques es valorarà de forma especialment positiva la capacitat d'indicar els trets fonamentals de cada programa polític, constitució, etc. (divisió de poders, programa econòmic...).
- Els comentaris de text poden ser resolts de diverses maneres, totes igualment vàlides; l'alumne pot optar per respondre a les preguntes plantejades conjuntament o per separat, però també aplicar alguna de les metodologies habituals per a comentaris (per exemple: enquadrament, anàlisi, comentari-conclusió, etc.). És convenient, en tot cas, combinar la resposta explícita o implícita a les qüestions plantejades amb alguna mena de referència (preferentment citacions i explicacions) al document; de manera simplement orientativa, el treball amb el document (resum, citacions, al·lusions, anàlisi, etc.) representarà entorn de la meitat dels punts d'aquesta part de la prova. Es valorarà de manera molt positiva la capacitat d'abordar amb sentit rigorós i crític el material objecte d'anàlisi.
- Cal analitzar les causes i conseqüències de les qüestions tractades.
- Capacitat de contextualització: indicació de la cronologia i l'espai, personatges més transcendents i altres aspectes que tinguin relació amb la pregunta o el text.
- Ús de vocabulari específic, correcte i rigorós, com també definició clara dels conceptes.
- Claredat expositiva i absència de contradiccions.
- Capacitat de concreció.
- Al marge de les preguntes específiques relatives a les Balears, es valorarà al llarg de tota la prova de forma especialment positiva la incorporació de referències a la història de les Illes, com també la capacitat de relacionar el tema o fenomen tractat amb la situació europea. En el cas de les qüestions de resposta breu on es demana de manera explícita una referència a les Illes Balears, aquesta tindrà una ponderació de 0,5 punts.
- La presentació i ortografia es tindran en consideració. En els casos més greus podran suposar una penalització de fins al 10 per cent de la nota final.

- De manera orientativa, l'espai assignat a cada part de l'examen és el següent: per al tema: una cara i mitja de full. Per al comentari: una cara i mitja de full. Per a les qüestions de resposta breu: una cara de full (mitja cara per a cada qüestió).
- En el cas de les **qüestions breus (tercera part)** cal tenir molt en compte que es demana als avaluats que proporcionin **una simple definició breu o esquema dels aspectes plantejats** i que l'espai de referència és de **mig full**. En conseqüència, es recomana particular flexibilitat, perquè hi pot haver fórmules diverses per condensar satisfactòriament la informació a l'espai proposat.

Criteris específics per a aquest model d'examen:

OPCIÓ A

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa un (i només un) dels temes següents:
1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament la guerra del Francès.
- Descriure el procés polític que conduí a la convocatòria de les Corts de Cadis i referir-se a la seva naturalesa i composició, destacant-ne el caràcter revolucionari i liberal.
- Explicar els trets essencials de la Constitució de 1812, en particular l'establiment dels principis de sobirania nacional i separació de poders i el reconeixement dels drets ciutadans.
- Al·ludir a alguna altra mesura adoptada per les Corts de Cadis que implicàs l'abolició de l'Antic Règim.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir correctament el règim de Primo de Rivera.
- Caracteritzar breument l'etapa del Directori militar fent referència a algunes de les seves principals actuacions en matèries com: ordre públic, reformes administratives, repressió contra el moviment obrer i el catalanisme, política respecte al Marroc, etc.

— Caracteritzar breument l'etapa del Directori civil (1925-30) fent referència als intents d'institucionalització del règim.

— Al·ludir al procés polític que conduí al final de la monarquia d'Alfons XIII i la proclamació de la Segona República.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar el sistema polític de la Restauració com a monarquia liberal i constitucional, però no exactament democràtica, tot al·ludint a l'existència de pràctiques com (per exemple) el torn entre partits, el caciquisme, l'encasellat i la tupinada, així com al centralisme, l'estabilitat política o el suport de l'exèrcit i l'Església catòlica al règim.
- Comentar algunes característiques essencials de la Constitució de 1876 com a text que pretenia satisfer els diversos sectors polítics liberals i monàrquics que donaven suport al nou sistema: sobirania compartida entre el rei i les Corts, reconeixement (teòric) de drets i llibertats (expressió, reunió, associació), confessionalitat catòlica amb simple tolerància cap a les altres religions, separació de poders, però reservant àmplies atribucions per a la Corona, etc.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir la Guerra Civil com a conflicte bèl·lic desenvolupat entre 1936 i 1939, indicar els bàndols enfrontats, assenyalar que es va iniciar com a conseqüència d'un cop d'estat contra el Govern de la República i esmentar que va concloure amb la victòria del bàndol *nacional*, que donà pas a l'establiment de la dictadura franquista.
- Explicar que dins el bàndol republicà hi havia forces polítiques diverses (republicans, socialistes, comunistes, anarquistes...) i identificar-ne algun/s dels problemes principals (divisions internes, situació revolucionària al començament de la contesa, ineficàcia militar, menors suports internacionals...).
- Assenyalar que Juan Negrín va ser el darrer president del Govern de l'Espanya republicana, que era militant socialista, que es va distingir per la defensa d'una política de resistència a ultrança, i que en la intervenció reflectida al text — realitzada quan la República ja havia perdut la guerra— intenta justificar la seva

línia d'actuació en l'etapa final, que no era compartida per tot el bàndol republicà.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon **dues** (i només **dues**) de les quatre qüestions següents:

1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Elaborar correctament un esquema on constin, amb una caracterització bàsica, les diverses classes socials de l'Espanya del segle XIX; en particular, burgesia, classe obrera industrial i pagesia.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal al·ludir a qüestions com ara:

- El predomini dels valors burgesos i/o el catolicisme i el conservadorisme com a element determinant de la condició femenina al segle XIX.
- Els principals àmbits d'ocupació laboral de les dones en funció de la classe social.
- La privació del dret al sufragi.
- Els baixos nivells d'alfabetització femenina i les dificultats per accedir als estudis superiors.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Al·ludir a l'impacte de la repressió franquista i les primeres actuacions de la resistència a la dictadura durant la postguerra (clandestinitat extrema i guerrilla).
- Al·ludir a algun dels canvis experimentats en els decennis dels cinquanta i seixanta per l'oposició (conflictivitat laboral, moviment estudiantil).
- Al·ludir a la reorganització i l'expansió de l'antifranquisme en l'etapa final de la dictadura introduint qüestions com la correlació de forces, l'expansió del moviment obrer i/o la incorporació de nous sectors polítics i socials a la lluita contra la dictadura.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4t.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Identificar alguna de les causes principals de la crisi financera iniciada el 2007-2008 (bombolla immobiliària, crisi de les hipoteques...).
- Assenyalar alguna de les conseqüències pròpies d'Espanya / les Illes Balears (atur, retallades, protestes socials, impacte sobre l'activitat turística...).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

OPCIÓ B

PRIMERA PART (3,5 punts). Desenvolupa **un** (i només **un**) dels temes següents:

1r.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir el regnat de Ferran VII com un període històric comprès entre 1814 i 1833 i indicar-ne el caràcter de reacció absolutista després de l'experiència liberal durant la guerra del Francès.
- Assenyalar alguns trets destacats del període de restauració absolutista 1814-20, com ara la repressió contra els liberals i els afrancesats, el restabliment de l'Antic Règim i els problemes polítics i econòmics.
- Assenyalar les principals actuacions dels governs del Trienni Liberal i els problemes als quals varen haver de fer front, destacant l'oposició exercida pel rei mateix, la noblesa i l'Església catòlica i la reinstauració de l'absolutisme amb la invasió dels Cent Mil Fills de Sant Lluís.
- Assenyalar els trets essencials de la Dècada Ominosa, destacant la restauració de l'absolutisme, la repressió exercida contra els liberals, les mesures reformistes i la qüestió successòria.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2n.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument la Segona República Espanyola, incidint en el seu caràcter democràtic i reformista i en algun dels principals problemes als quals hagué de fer front aquest règim.
- Identificar l'etapa del Front Popular com un període de govern dels partits d'esquerrers en què es reprengueren les reformes del primer bienni després del parèntesi del Bienni Conservador o Radicalcedista.
- Esmentar la campanya electoral i els resultats de les eleccions de febrer de 1936, la formació del nou Govern del Front Popular i les principals actuacions dutes a terme per aquest: amnistia, represa de reformes...
- Al·ludir a les alteracions de l'ordre públic produïdes durant aquest període i a la preparació del cop d'estat contra el Govern del Front Popular.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

SEGONA PART (3,5 punts). Fes **un** (i només **un**) dels comentaris següents:

Comentari 1:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar la Primera República Espanyola com una subetapa del Sexenni Democràtic o Revolucionari, explicar que es va establir arran del fracàs de la monarquia d'Amadeu I, assenyalar que va ser un intent d'aprofundiment democràtic i que es va caracteritzar per la inestabilitat causada per les diferències internes i les múltiples oposicions.
- Situar la redacció del projecte constitucional de 1873 en la presidència de Francesc Pi i Margall, indicar algunes característiques bàsiques del text (república federal com a forma d'Estat, àmplies llibertats, separació de poders, en què s'afegí als tres clàssics el poder relacional, etc.) i assenyalar que no va arribar a entrar en vigor pels problemes interns del règim republicà (en particular, aixecaments cantonals).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

Comentari 2:

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Definir breument el franquisme com a règim polític dictatorial establert entre 1939 i 1975 arran del resultat de la Guerra Civil, destacant qüestions com les causes de la seva durada, el caràcter repressiu i/o la capacitat d'adaptació a les diferents conjuntures.

- Caracteritzar el decenni dels seixanta com una etapa d'intens creixement econòmic, tot destacant aspectes com la industrialització, la transformació de l'agricultura i el desplaçament del sector serveis.
- Assenyalar algun dels elements de fragilitat de l'economia espanyola de l'època.
- Al·ludir a qüestions com el creixement demogràfic, l'èxode rural, l'emigració cap a Europa, els canvis en l'estructura laboral i/o la millora del nivell de vida.
- Assenyalar les causes i eixos essencials del Pla d'estabilització de 1959.
- En particular, al·ludir a l'expansió turística coneguda per les Illes Balears i als canvis socials experimentats, com ara l'accés a diversos productes de consum força emblemàtics.
- Es valorarà molt positivament la introducció d'altres qüestions que puguin enriquir el comentari, com ara la naturalesa i l'entitat emissora del text, referències als diferents impactes del boom turístic dels seixanta en funció de cada illa, repercussions ecològiques, socials i culturals, efectes sobre altres sectors econòmics, etc.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

TERCERA PART (3 punts). Respon DUES (i només DUES) de les quatre qüestions següents:

1a.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Assenyalar almenys tres de les principals diferències entre moderats i progressistes, com a tendències del liberalisme a l'època d'Isabel II. Per exemple, pel que fa a la concepció de la sobirania nacional, el tipus de sufragi, l'amplitud o la restricció de les llibertats, les atribucions reservades per a la corona, la base social, etc.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

2a.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Caracteritzar l'Espanya del segle XIX com un país feblement industrialitzat.
- Assenyalar alguna de les causes d'aquesta mancança.
- Identificar els principals sectors i zones industrials de l'Espanya del segle XIX.
- Fer alguna referència al cas balear (naturalment, és vàlida qualsevol referència d'àmbit local o insular).

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

3a.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Elaborar correctament un esquema sobre les constitucions de 1931 i 1978.
- Indicar-ne tres punts en comú i tres diferències.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.

4a.

Per assolir la màxima puntuació en aquesta pregunta cal:

- Identificar algunes de les principals característiques de l'evolució política espanyola entre 1982 i 2016; per exemple: bipartidisme, construcció de l'Estat de les autonomies, reformes polítiques, allunyament del perill colpista, modernització econòmica, integració dins les institucions europees, etc.
- Esmentar els noms dels presidents del Govern espanyol que hi va haver en aquest període i indicar entre parèntesis a quin partit pertanyia cada un d'ells i durant quins anys ocupà el càrrec.

Per assolir la meitat de la puntuació màxima, cal resoldre positivament la meitat dels ítems anteriors.